

Екологічне право

Економіко-правовий механізм
природокористування і охорони
навколишнього природного
середовища

План

- § 1. Зміст економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.
- § 2. Фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища.
- § 3. Стимулювання в системі охорони навколишнього природного середовища.

-
- **1. Зміст економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.**

Економічний механізм екологічного регулювання

система-набір спонукальних інструментів (підойм), що керують економічною поведінкою суб'єктів господарювання, спрямовуючих їх на здійснення ресурсозберігаючих заходів, отже - на досягнення еколого-економічної збалансованості функціонування суспільного виробництва та якісного стану довкілля.

забезпечення охорони до вкілля

- це система економіко-правових засобів впливу, які забезпечують формування системи фінансування природоохоронних заходів через стягнення зборів за використання природних ресурсів та забруднення довкілля, інших надходжень, стимулювання природоохоронної діяльності суб'єктів шляхом встановлення фінансових та інших матеріальних пільг та гарантій.

Збори -

- це обов'язкові, як правило, індивідуальні, безвідплатні, цільові платежі до Державного і місцевих бюджетів й державних цільових фондів, що переслідують спеціальні цілі та мають задовольняти спеціальні інтереси.

Економічні заходи

- а) взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської діяльності підприємств, установ та організацій;
- б) визначення джерел фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- в) встановлення лімітів використання природних ресурсів, розміщення відходів;
- г) встановлення ставок екологічного податку;
- д) надання податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ресурсозберігаючих технологій;
- е) відшкодування збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК

Справляється за :

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини;
- утворення радіоактивних відходів;
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

податку

- Кошти від екологічного податку (за винятком тих, що справляються за утворення радіоактивних відходів та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк) зараховуються до державного і місцевих бюджетів згідно з Бюджетним кодексом України.

Екологічне страхування

- В Україні здійснюється добровільне і обов'язкове державне та інші види страхування громадян та їх майна, майна і доходів підприємств, установ і організацій на випадок шкоди, заподіяної внаслідок забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів.

Екологічний аудит

● З метою врахування екологічних вимог у процесі приватизації чи корпоратизації об'єктів права державної власності, іншої зміни форми власності чи зміни суб'єктів права власності на об'єкти, а також для потреб екологічного страхування, оренди майна, набуття права власності на майно та земельні ділянки, створення, функціонування і сертифікації систем екологічного управління, при здійсненні іншої діяльності в Україні проводиться добровільний чи обов'язковий екологічний аудит.

- **2. Фінансування заходів
щодо охорони
навколишнього
природного середовища**

Фінансування галузі екології

- - це діяльність, пов'язана із грошовим забезпеченням реалізації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

навколишнього природного середовища

- Для фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища утворюються Державний, Автономної Республіки Крим та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища.

навколишнього природного

середовища

- АРК та місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища утворюються у складі бюджету АРК та відповідного місцевого бюджету за місцем заподіяння екологічної шкоди за рахунок:
 - а) частини екологічного податку;
 - б) частини грошових стягнень за шкоду, заподіяну в результаті господарської та іншої діяльності,
 - в) цільових та інших добровільних внесків підприємств, установ, організацій та громадян.

Державний фонд

- охорони навколишнього природного середовища утворюється за рахунок:
- а) частини екологічного податку згідно із законом;
- б) добровільних внесків підприємств, установ, організацій, громадян та інших надходжень;
- частини грошових стягнень за шкоду, заподіяну в результаті господарської та іншої діяльності.

Використання коштів

- Кошти місцевих, Автономної Республіки Крим і Державного фондів охорони навколишнього природного середовища можуть використовуватись тільки для цільового фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, в тому числі наукових досліджень з цих питань ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також заходів для зниження впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення.

Інші фонди

- В Україні можуть утворюватись й інші фонди для стимулювання і фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

3. Стимулювання в системі охорони і навколишнього природного середовища

Стимулювання в системі охорони навколишнього природного середовища

- передбачає спонукання та заохочення осіб охороняти навколишнє природне середовище, раціонально використовувати і відтворювати природні ресурси, забезпечувати екологічну безпеку.

СТИМУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ

ШЛЯХОМ

а) надання пільг при оподаткуванні підприємств, установ, організацій і громадян в разі реалізації ними заходів щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища, при переході на маловідхідні і ресурсо- і енергозберігаючі технології, організації виробництва і впровадженні очисного обладнання і устаткування для утилізації та знешкодження відходів, а також приладів контролю за станом навколишнього природного середовища та джерелами викидів і скидів забруднюючих речовин, виконанні інших заходів, спрямованих на поліпшення охорони навколишнього природного

СТИМУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ

ШЛЯХОМ

- б) надання на пільгових умовах короткострокових і довгострокових позичок для реалізації заходів щодо забезпечення раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища;
- в) встановлення підвищених норм амортизації основних виробничих природоохоронних фондів;
- г) звільнення від оподаткування фондів охорони навколишнього природного середовища;

СТИМУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ

ШЛЯХОМ

- д) передачі частини коштів фондів охорони навколишнього природного середовища на договірних умовах підприємствам, установам, організаціям і громадянам на заходи для гарантованого зниження викидів і скидів забруднюючих речовин і зменшення шкідливих фізичних, хімічних та біологічних впливів на стан навколишнього природного середовища, на розвиток екологічно безпечних технологій та виробництв;
- е) надання можливості отримання природних ресурсів під заставу.

СТИМУЛЮВАННЯ

- В лісовій сфері України держава здійснює економічне стимулювання заходів щодо розширеного відтворення лісів, зокрема шляхом:
- компенсації витрат власникам лісів і лісокористувачам при впровадженні ними заходів щодо розширеного відтворення лісів;
- та інш.

Стимулювання

Згідно зі ст. 41 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» стимулювання осіб, уповноважених здійснювати контроль у галузі мисливського господарства та полювання, проводиться відповідно до законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» і «Про тваринний світ».

СТИМУЛЮВАННЯ

Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель відповідно до ст. 205 Земельного кодексу України включає:

- а) надання податкових і кредитних пільг;
- б) виділення коштів державного або місцевого бюджету для відновлення попереднього стану земель;
- в) звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувач ють у стадії сільськогосподарського освоєння;
- г) компенсацію з бюджетних коштів зниження доходу власників землі та землекористувачів внаслідок тимчасової консервації деградованих та малопродуктивних земель.